

Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 12. 4. 2023, sp. zn. 7 Tdo 258/2023, ECLI:CZ:NS:2023:7.TDO.258.2023.1

Číslo: 15/2024

Právní věta:

Ukončeného pokusu zločinu vraždy podle § 21 odst. 1, § 140 odst. 1 tr. zákoníku se dopustí i pachatel, jenž zanechá svého útočného jednání vůči poškozenému v okamžiku, kdy ten upadne do bezvědomí, které pachatel vnímá jako jeho usmrcení. Vzhledem k tomu, že v jeho představě jde o dokonaný trestný čin, nelze pak zanechání dalšího útočného jednání hodnotit jako dobrovolné upuštění od pokusu ve smyslu § 21 odst. 3 tr. zákoníku.

Soud: Nejvyšší soud

Datum rozhodnutí: 12.04.2023

Spisová značka: 7 Tdo 258/2023

Číslo rozhodnutí: 15

Číslo sešitu: 3

Typ rozhodnutí: Usnesení

Hesla: Dobrovolné upuštění od pokusu, Pokus trestného činu, Vražda

Předpisy: § 140 odst. 1 tr. zákoníku

§ 21 odst. 1 tr. zákoníku

§ 21 odst. 3 tr. zákoníku

Druh: Rozhodnutí ve věcech trestních

Sbírkový text rozhodnutí:

Nejvyšší soud odmítl podle § 265i odst. 1 písm. e) tr. ř. dovolání obviněného J. B. podané proti rozsudku Vrchního soudu v Praze ze dne 26. 10. 2022, sp. zn. 8 To 76/2022, ve věci vedené u Krajského soudu v Plzni pod sp. zn. 34 T 5/2022.

I.

Dosavadní průběh řízení

1. Rozsudkem Krajského soudu v Plzni ze dne 27. 7. 2022, č. j. 34 T 5/2022-390, byl obviněný J. B. uznán vinným pokusem zločinu vraždy podle § 21 odst. 1, § 140 odst. 1 tr. zákoníku a byl mu uložen podle § 140 odst. 1 tr. zákoníku za použití § 58 odst. 6 tr. zákoníku trest odnětí svobody v trvání devíti let, pro jehož výkon byl zařazen do věznice se zvýšenou ostrahou. Současně mu bylo podle § 99 odst. 2 písm. b), odst. 4 tr. zákoníku uloženo ochranné léčení protialkoholní a protitoxikomanické v ústavní formě. Výrokem podle § 228 odst. 1 tr. ř. bylo rozhodnuto o náhradě škody.

2. Podkladem odsuzujícího výroku bylo v podstatě zjištění, že obviněný dne 6. 2. 2022 kolem 17:00 hodin v rodinném domě na adrese XY, okres Plzeň-jih, ve stavu středně těžké až těžké opilosti náhle zaútočil na poškozenou P. S., u které v té době pobýval na návštěvě, a to tak, že ji z křesla povalil na záda na zem, klekl si nad ni, uchopil ji oběma rukama za krk, který jí intenzivně svíral s cílem ji zardousit, přičemž své jednání doprovázel slovy, že ji uškrtní či zabije, a odpočítával jí čas zbývající do doby, než ji uškrtní. V jednání pokračoval i přes prosby poškozené, aby ji nechal být, a zanechal ho poté, co poškozená ztratila vědomí. Pak z domu odešel, neboť se domníval, že poškozená nežije, což následně sdělil i při volání na tísňovou linku 112. Svým útokem poškozené P. S. způsobil zhmoždění krku v podobě drobných oděrek a ložisek zarudnutí oboustranně na boční straně krku a v oblasti trapézového svalu, pod jazyčkou směrem k ušním boltcům s viditelnými otlaky, přičemž zjištěnou mechanickou kompresí krku rukama, tj. rdoušením, poškozenou P. S. bezprostředně ohrozil na životě procesem dušení, omezením přívodu okysličené krve do mozku a reflexním podrážděním nervových pletení a chemoreceptorů v oblasti krku s možnou reflexní zástavou srdce. K úmrtí poškozené nedošlo.

3. K odvoláním obviněného a otce obviněného směřovaným do výroků o vině a o trestu byl rozsudek soudu prvního stupně částečně zrušen rozsudkem Vrchního soudu v Praze ze dne 26. 10. 2022, č. j. 8 To 76/2022-507, a to ve výroku o trestu a způsobu jeho výkonu. Nově byl obviněnému podle § 140 odst. 1 tr. zákoníku za použití § 58 odst. 6 tr. zákoníku uložen trest odnětí svobody v trvání sedmi let se zařazením do věznice s ostrahou.

II.

Dovolání a vyjádření k němu

4. Obviněný podal dovolání proti rozsudku Vrchního soudu v Praze, který napadl v celém rozsahu s odkazem na důvody dovolání uvedené v § 265b odst. 1 písm. g) a h) tr. ř. Namítl, že mezi provedenými důkazy a z nich vyvozenými skutkovými závěry jsou zásadní rozpory, v některých směrech soud prvního stupně vyvodil z provedených důkazů závěry opačné, než z jejich obsahu vyplývají. Obviněný zejména zpochybnil subjektivní stránku činu. Namítl, že poškozenou nechtěl usmrtit, nechtěl jí vůbec ublížit. K napadení neměl důvod, absentuje motiv pokusu o usmrcení poškozené. Z toho, že neexistoval žádný rozumný motiv útoku, dovozoval obviněný, že pravděpodobně nejednal vědomě, tedy při zachování složky ovládací a rozpoznávací. Závěr soudů o vygradování jeho verbální agrese je i v rozporu s výpovědí poškozené. Namítl rovněž, že poškozenou neškrtil s konstantní intenzitou. Kdyby ji chtěl usmrtit, bylo by nelogické, aby ji neusmrtil „ihned“. Ani po objektivní stránce nebylo jeho jednání způsobilé přivodit poškozené smrt. Namítl také, že i kdyby se jednalo o pokus usmrcení poškozené, od tohoto pokusu dobrovolně upustil. Když totiž od poškozené odcházel, byla při vědomí. I do telefonu při volání na tísňovou linku sděloval, že poškozená dýchá. Obviněný poukázal rovněž na nálezy Ústavního soudu ze dne 21. 9. 2017, sp. zn. [I. ÚS 1038/17](#), v němž Ústavní soud posuzoval případ škrtení oběti po kratší dobu a zpochybnil prokazatelnost úmyslu pachatele obět usmrtit. Obviněný se domáhal toho, aby Nejvyšší soud zrušil napadený rozsudek a odvolacímu soudu přikázal věc v potřebném rozsahu znovu projednat a rozhodnout, případně aby zrušil i rozsudek soudu prvního stupně a věc vrátil tomuto soudu.

5. Státní zástupce Nejvyššího státního zastupitelství v písemném vyjádření k dovolání konstatoval, že dovolání je ze značné části opakovaním předchozí obhajoby obviněného, s níž se soudy již dostatečně vypořádaly. Základem dovolání je podle státního zástupce nesouhlas se skutkovými zjištěními, že sevření krku poškozené obviněný nepovoloval proto, aby jí vědomě ulevil, a že své jednání ukončil poté, co upadla do bezvědomí, a tedy ji považoval za mrtvou. Soudy ale řádně odůvodnily, proč dovodily občasné povolování sevření krku poškozené nikoliv z vůle dovolatele, nýbrž z jeho volby velmi obtížné techniky usmrcení, prováděné nadto osobou pod silným vlivem alkoholu. O svém bezvědomí pak vypověděla poškozená, která přitom ani po předmětném skutku zjevně nechtěla dovolateli nijak škodit. Státní zástupce vyložil, že zmíněný nálezy Ústavního soudu ze dne 21. 9. 2017,

sp. zn. [I. ÚS 1038/17](#), se netýkal skutkově obdobné věci, mimo jiné i proto, že v nyní posuzované věci obviněný slovně vyjádřil své přesvědčení, že poškozenou usmrtil. K tomu také státní zástupce podrobněji rozebral vyjádření obviněného v rámci hovoru na tísňovou linku, že poškozená „dýchá i po smrti“, protože démoni dýchají stále, které ve shodě se soudem prvního stupně považuje za projev víry obviněného v demony. Státní zástupce uzavřel, že námitky obviněného žádnému dovolacímu důvodu neodpovídají, a navrhl, aby bylo dovolání odmítnuto podle § 265i odst. 1 písm. b) tr. ř.

III.

Přípustnost a důvodnost dovolání

6. Nejvyšší soud shledal, že dovolání je přípustné podle § 265a odst. 1, odst. 2 písm. a), h) tr. ř., bylo podáno obviněným jako oprávněnou osobou podle § 265d odst. 1 písm. c) tr. ř., prostřednictvím obhájce podle § 265d odst. 2 tr. ř., ve lhůtě a na místě podle § 265e tr. ř. a s obsahovými náležitostmi podle § 265f odst. 1 tr. ř. Zároveň Nejvyšší soud dospěl k závěru, že dovolání bylo zčásti podáno z jiného než zákonného dovolacího důvodu, a pokud se zakládá na námitkách, které lze považovat za podřaditelné pod dovolací důvod, je zjevně neopodstatněné.

7. Podle § 265b odst. 1 písm. g) tr. ř. ve znění účinném od 1. 1. 2022 lze dovolání podat, jestliže rozhodná skutková zjištění, která jsou určující pro naplnění znaků trestného činu, jsou ve zjevném rozporu s obsahem provedených důkazů nebo jsou založena na procesně nepoužitelných důkazech nebo ve vztahu k nim nebyly nedůvodně provedeny navrhované podstatné důkazy.

8. Podle § 265b odst. 1 písm. h) tr. ř. ve znění účinném od 1. 1. 2022 lze dovolání podat, když rozhodnutí spočívá na nesprávném právním posouzení skutku nebo jiném nesprávném hmotně právním posouzení.

9. Obviněný v dovolací argumentaci vychází ze své vlastní alternativy skutkového děje, která je v rozporu se zjištěními soudů. Ta mají oporu ve věrohodné, nezaujaté svědecké výpovědi poškozené P. S., v lékařském záznamu o výjezdu záchranné služby, v záznamu volání obviněného na linku 112, ve znaleckém posudku z oboru zdravotnictví, odvětví soudní lékařství a v dalších důkazech. Nejde o situaci, že by zjištění soudů neměla vůbec podklad v obsahu důkazů nebo že by byla dokonce přímým opakem tohoto obsahu, ani že by skutkové závěry soudů nepřicházely v úvahu při žádném z možných způsobů zhodnocení důkazů neodporujících pravidlům logiky.

10. Zejména obviněný tvrdil, že poškozené „nikdy nechtěl ublížit“, ačkoli soudy zjistily, že ji chtěl zardousit a přestal ji rdousit až v okamžiku, kdy měl za to, že zemřela. Soudy přesvědčivě dovodily úmysl obviněného poškozenou usmrtil jednak ze způsobu, intenzity a délky jeho útoku, jednak z jeho slovního doprovodu v průběhu útoku i následných vyjádření po jeho ukončení. Správně poukázaly i na to, že není jasné, co jiného by obviněný svým jednáním sledoval. Vlastní skutkovou verzi obviněný nabízí i k otázce, proč intenzita rdoušení nebyla konstantní. I k tomu se soudy vyjádřily. Především soud prvního stupně připomněl, že ani obviněný nevyprávěl, že by záměrně uvolňoval stisk proto, aby se poškozená mohla nadechnout. Je přirozené, že poškozená se bránila. Kromě toho je zřejmá vysoká obtížnost zcela neměnného, velmi pevného sevření krku rukama po delší dobu, tím spíše pro opilého útočníka. Navíc, i kdyby obviněný z nějakého důvodu rdoušení na okamžik (nebo více okamžiků) záměrně zmírnil a poté v něm opět pokračoval plnou intenzitou, nic by to na posouzení činu neměnilo. Obviněný například v průběhu útoku řekl poškozené, že jí uplynula poslední minuta a že ji jde uškrtnit. Podstatné je zjištění soudů, že obviněný měl záměr rdousit poškozenou po určitou delší dobu (soud prvního stupně uvádí dobu minimálně „desítek vteřin až minuty či více“) a ten také realizoval. Námitka obviněného, že kdyby ji chtěl uškrtnit, tak by ji usmrtil „ihned“, je nelogická a je v rozporu s jinou jeho námitkou (obecně správnou), že k zardoušení udušením je třeba i několika minut. Také tvrzení obviněného, že poškozená neztratila vědomí, je v přímém rozporu se zjištěními soudů vyjádřenými výslovně i v tzv. skutkové větě výroku rozsudku soudu prvního stupně.

11. K námitce obviněného, že mu chyběl motiv a (logický, rozumný) důvod k usmrcení poškozené, se dostatečně vyjádřil již odvolací soud v bodu 19 odůvodnění napadeného rozsudku. Nejvyšší soud se ztotožňuje s tím, že motiv není zákonným znakem zločinu vraždy, a dodává, že zpravidla je obtížné najít nějaký jasný a pro rozumného člověka srozumitelný důvod k usmrcení jiného člověka, přesto k takovým činům dochází. Zvláště obtížné je – jak připomněl i odvolací soud – hodnotit motivaci takového činu u osoby depravované nadměrným a soustavným požíváním alkoholu a drog. Kromě toho soudy v daném případě podklad pro zjištění předpokládaného motivu měly. Závěr o gradaci určité verbální agrese totiž není v rozporu s výpovědí poškozené, jak tvrdí obviněný, a to i přesto, že šlo pouze o jakousi nepřímou verbální agresi. Je nesporné, že návštěva obviněného u poškozené souvisela s řešením platby za obviněným poškozený plot P. S. Návštěvu obviněný uskutečnil (patrně po určitém tlaku ze strany jeho rodičů), aby záležitost řešil, přičemž celou situaci pocítoval jako problém, za který činil odpovědnou poškozenou, která událost nahlásila na pojišťovnu, takže obviněný měl platit snad 8 000 Kč, které údajně neměl. Během návštěvy (a se zvyšujícím se množstvím vypitého alkoholu) si obviněný stěžoval na své špatné osobní a finanční poměry a v podstatě vyčítal poškozené, že se má lépe než on, na což mu ona odpovídala tak, že každý si za svou situaci může sám. Obviněný také řekl poškozené, že lidí jako je ona má „plné zuby“ (obviněný později vysvětlil, že tím mínil lidi falešné). Podobné agresivní vyjadřování obviněného vůči poškozené bylo kontinuální a probíhalo před útokem i v jeho průběhu, kdy také poškozené odpočítával poslední minuty života a říkal jí, že nikoho nemá a že ji nikdo nenajde.

12. Nelze se tedy ztotožnit s tvrzením obviněného, že nebyl prokázán motiv činu. Z provedeného dokazování vyšlo celkem jasně najevo, že ačkoli měli poškozená a obviněný (a jeho rodina) spíše přátelský vztah, nešlo rozhodně o přátelství oboustranně čisté a upřímné. Z výpovědi poškozené vyplynulo, že obviněný jí opakovaně odcizoval věci. V reakci na její aktivitu se s ní vždy následně on či jeho rodina sice nějakým způsobem vyrovnali, je však zřejmý závistivý postoj k poškozené, který obviněný následně vyjádřil i bezprostředně před spácháním skutku, kdy poškozené vyčítal, že ona má všechno, zatímco on je na tom zle. Důvodem návštěvy pak bylo, že v důsledku aktivity poškozené musel hradit nemalou finanční částku pojišťovně. Vzhledem k tomu, že škoda vznikla jeho jednáním, nebyl přitom logický důvod, aby záležitost s poškozenou vůbec řešil. Předmětem domluvy tak patrně mělo být, aby se poškozená na náhradě škody, kterou jí před tím vyplatila pojišťovna, nějakým způsobem sama finančně podílela. Ačkoli o tomto v podstatě neoprávněném požadavku (byť poškozená by podle svého vyjádření k tomu zřejmě byla za určitých okolností svolná) nakonec nehovořili, nelze z toho vyvodit, že záležitost obviněnému naprosto „vyvanula“ z mysli a neměla na jeho jednání žádný podíl, jak se snaží tvrdit. Z vyjádření obviněného těsně před spácháním skutku lze naopak dovodit, že ho jeho situace velmi trápila, a pokud ji nekladl poškozené přímo za vinu, minimálně se s její situací porovnával a spatřoval v tom nespravedlnost vůči své osobě. Smysl jeho vyjádření je tak dostatečně zřejmý a vypovídá dobře o způsobu jeho uvažování.

13. Podstatná část námitek obviněného je v zásadě odvozena od jeho tvrzení, že se během páčání skutku nacházel v jakýchsi fázích, v nichž si střídavě uvědomoval a neuvědomoval, co dělá. Ve chvíli, kdy si své jednání uvědomil, neboli – jak uvedl – kdy se „probral“, tak jej podle svého tvrzení zanechal. I to je pouze verze obviněného, která je v rozporu s jasným zjištěním soudů, že obviněný si naopak po celou dobu uvědomoval, co dělá, a že svého jednání zanechal poté, co poškozená ztratila vědomí, a z domu odešel, neboť se domníval, že poškozená nežije (viz skutková věta výroku rozsudku).

14. Tvrzení obviněného, že si vůbec neuvědomoval, co činí, nemá v provedeném dokazování oporu. Soud prvního stupně se podrobně zabýval subjektivní stránkou jednání, přičemž ze znaleckého posudku MUDr. et Mgr. E. N. a PhDr. K. M. zjistil, že obviněný netrpí ani v době činu netrpěl žádnou duševní poruchou ani poškozením mozku, které by se mělo manifestovat v jeho chování. Obviněný byl v době spáchání skutku ovlivněn alkoholem, znalkyně psychiatricka jeho zjištěnou hladinu

hodnotila jako středně těžkou opilost, přičemž schopnosti obviněného rozpoznat protiprávnost svého jednání a své jednání ovládat byly tím snížené měrou forenzně nevýznamnou. Znalkyně vysvětlila, že obviněný je na užívání alkoholu zvyklý, zná vliv této látky na svou osobu a chování. U „zkušeného“ alkoholika ani vysoká hladina alkoholu nemusí mít výraznější vliv na jeho rozpoznávací a ovládací schopnosti. Tyto závěry přitom byly v souladu s dalšími důkazy svědčícími o chování obviněného během páchaní skutku a po něm, zejména s výpovědí poškozené a záznamem hovoru obviněného na tísňovou linku. Pokud dovolatel tvrdí, že telefonoval na tuto linku „zcela zmateně“, jde opět o tvrzení v příkrém rozporu se zjištěním soudu prvního stupně, že kromě následné zmínky o démonech byla sdělení obviněného při tomto telefonickém hovoru logická, ucelená, věcná a popisující událost tak, jak se měla odehrát, včetně správného označení osoby poškozené, její adresy, vztahu k ní i způsobu útoku. Část sdělení obviněného týkající se démonů přitom soud prvního stupně logicky a v souladu se závěry znalců vyhodnotil jako projev přesvědčení obviněného, nikoli bludů. Soud prvního stupně dospěl tedy k odůvodněnému závěru, že se obviněný v žádném okamžiku páchaní skutku nenacházel ve stavu nepřičetnosti. Tento závěr navíc obviněný ve svém dovolání ani nezpochybnil žádnou argumentací, ale pouze setrval na svém odlišném tvrzení. Nelze tedy přikládat žádnou váhu jeho námitkám v tom směru, že změnil své chování v okamžiku, kdy se „probral“ nebo si uvědomil, co dělá.

15. Další námitky obviněného se vztahují k průběhu a trvání skutku, který podle něj nebyl způsobitelný přivodit smrt poškozené prostřednictvím udušení, přičemž další mechanismy jako reflexní zástava srdce nemohly být zahrnuty jeho úmyslem, neboť jejich existence není širší veřejnosti známa a výskyt je zřídkavý a náhodný. V této souvislosti obviněný podrobně argumentoval zmíněným nálezem Ústavního soudu ze dne 21. 9. 2017, sp. zn. [I. ÚS 1038/17](#), který se podle něj týkal skutkově obdobné věci. Ve skutečnosti ale existují zásadní odlišnosti mezi posuzovanou věcí a případem, kterým se Ústavní soud zabýval v uvedeném nálezu. Obviněný poměrně intenzivně a nikoli jen po zcela krátkou dobu rdousil poškozenou, přičemž jí tvrdil, že bude mrtvá. Svého jednání zanechal až poté, co poškozená ztratila vědomí.

16. Obecně je rdoušení způsobitelné přivodit smrt oběti třemi způsoby zmiňovanými znalcem, tj. (zjednodušeně) udušením, zabráněním přístupu krve do mozku a reflexní zástavou srdce v důsledku podráždění bloudivého nervu.

17. Znalec MUDr. H. Ř. v hlavním líčení vyslovil závěr, že prostřednictvím dušení patrně nebyl útok obviněného způsobitelný smrt poškozené vyvolat, a to s ohledem na absenci tečkovitých krevních výronů v obličeji a ve spojivkách. Z jeho vyjádření ovšem nelze vyvodit, jak se o to snaží dovolatel, že stlačení krku v jednotlivém případě nepřesáhlo 15 vteřin. Zásada *in dubio pro reo* se v rámci hodnocení důkazů rozhodně neuplatňuje tím způsobem, že by se např. ze znalcem uvedeného rozmezí nějakého údaje „vytrhly“ vždy pro obviněného nejpříznivější hodnoty, které by pak bez ohledu na obsah ostatních provedených důkazů měly být brány jako nezpochybnitelné. Znalec identifikoval u poškozené změny odpovídající druhé fázi dušení. Celkovou dobu rdoušení nebylo možno přesně zjistit, nicméně z vyjádření poškozené vyplynulo, že to byla doba poměrně dlouhá, rozhodně nešlo o 15 vteřin, ale spíše o minuty (oproti tomu srov. vyjádření poškozeného i obviněného v případě citovaného nálezů Ústavního soudu - zde jde právě o jednu ze zásadních odlišností od projednávané věci). Rdoušení bylo přerušováno jednak aktivitou poškozené, které se dařilo obviněnému oddálit prsty z jejího krku, což jí umožnilo se trochu nadechnout, jednak sevření podle vyjádření poškozené povoloval i sám obviněný. Soud prvního stupně učinil závěr, že důvodem povolování sevření ze strany obviněného byla aktivita poškozené, zápas o život z její strany (poškozená dokonce byla schopna rozlomit mobilní telefon obviněného), samotná obtížnost rdoušení jako způsobu usmrcení člověka a ovlivnění obviněného alkoholem, byť poškozená vyslovila domněnku, že obviněný stisk uvolňoval proto, aby ji nechal nadechnout. V této části se ovšem jedná pouze o její domněnku, která je navíc nerozhodná (ostatně z výpovědi poškozené byla patrná

přetrvávající určitá náklonost či benevolence vůči obviněnému a tendence skutek a jeho následky mírně bagatelizovat).

18. Je nesporné, že konkrétní způsob, doba a intenzita, jak rdoušení proběhlo (počítaje v to ovšem i obranu poškozené) nebyly ve výsledku způsobilé smrt poškozené udušením přivodit (jinak by poškozená v důsledku útoku zemřela). Nesporné je rovněž to, že ke smrti může v důsledku rdoušení dojít i dalšími dvěma uvedenými mechanismy, které v tomto případě našťestí nenastaly. Podstatné je, že konkrétní způsob provedení činu měl jednoznačnou souvislost s možností úmrtí, která je běžně rozpoznatelná pro pachatele a která je relativně pravděpodobná. Jak znalec vysvětlil u hlavního líčení, uvedené mechanismy usmrcení (zejména první dva popsané, tj. udušení a zamezení přístupu krve do mozku) působí společně a nelze je od sebe zcela oddělit. Přitom pravděpodobnost usmrcení oběti intenzivním rdoušením je pro běžného pachatele (tj. i pachatele bez lékařského či jiného odborného vzdělání a bez odpovídajících zkušeností) zjevně rozpoznatelná. Jednak je všeobecně známo, že krk člověka je mimořádně zranitelným místem a intenzivní útok na něj je vždy životu nebezpečný, jednak je zřejmé, že nejbohatším zdrojem informací v tomto směru je pro laickou veřejnost obsah filmové produkce, v níž takřka vždy dochází k úmrtí oběti po rdoušení (případně po použití jiného způsobu dušení) trvajícím maximálně desítky vteřin. Fakt, že obviněný poškozené sdělil, že jí zbývá pět minut života, nevypovídá o tom, že by to vztahoval na technický mechanismus usmrcení a že by obviněný na základě nějakých hlubších znalostí věděl, na jak dlouhou dobu je nutno uzavřít dýchací cesty, aby to vedlo ke smrti člověka. V případech rdoušení přitom není rozhodné, zda pachatel zná (z medicínského hlediska) přesný mechanismus usmrcení oběti (podobně jako při bodnutí nožem do břicha není nutné, aby pachatel věděl, jak rychle a jakým mechanismem dochází ke smrti v případech zasažení toho kterého orgánu). Jen na okraj lze navíc poznamenat, že i možnost okamžité smrti při rdoušení v důsledku reflexní zástavy srdce je dnes již informací, kterou může kterýkoli uživatel internetu zjistit při prvním zadání slov „rdoušení“ nebo „škrcení“. Každý laik se zde ihned dozví, že při rdoušení (a stejně tak při škrcení) zde spolupůsobí tři uvedené mechanismy smrti. Z těchto důvodů není možné dospět k závěru, který požaduje dovolatel, že intenzivním, nikoli zanedbatelnou dobu trvajícím rdoušením poškozené jí nechtěl nijak ublížit.

19. Nelze tudíž považovat za vadu napadeného rozhodnutí, že podle výroku rozsudku soudu prvního stupně obviněný „rdoušením poškozenou P. S. bezprostředně ohrozil na životě procesem dušení, omezením přívodu okysličené krve do mozku a reflexním podrážděním nervových pletení a chemoreceptorů v oblasti krku s možnou reflexní zástavou srdce“.

20. Soudy správně dovodily, že obviněný jednal v přímém úmyslu [§ 15 odst. 1 písm. a) tr. zákoníku] poškozenou usmrtit. Obviněný poškozené opakovaně říkal, že ji zabije, upozorňoval na to, že je v domě sama, nikdo ji nenajde. Nelze tu přisvědčit skutkové námitce obviněného, že by to bylo nelogické, neboť pak sám zavolal na tísňovou linku. Soudy ale nedospěly k závěru, že by již v průběhu činu měl obviněný v úmyslu věc potom oznámit (na policii či jinému subjektu), nýbrž důvodně vycházely z toho, že při oznamování, že poškozenou usmrtil, se obviněný pochopitelně nacházel v emočně zcela nové situaci, což jej k oznámení pohnulo. Nelze dále přehlédnout, že obviněný poškozené odpočítával časové údaje do její smrti. Na závěru o úmyslu obviněného by nic neměnilo ani případné záměrné krátkodobé povolování sevření krku poškozené ze strany obviněného. Obecně přichází v úvahu i možnost, že pachatel ve svém úmyslu usmrtit oběť dočasně poleví, například v důsledku jejích proseb nebo vlastního vyčerpání. Také v tomto případě je však rozhodující, zda pachatel nakonec svůj čin dokoná, nebo v případě pokusu alespoň učiní vše, co je v jeho představě potřebné, aby k dokonání činu došlo. Obviněný svého jednání zanechal až ve chvíli, kdy se domníval, že již poškozenou usmrtil.

21. Obviněný rovněž namítl, že od pokusu trestného činu vraždy dobrovolně upustil. Tuto námitku lze s jistou dávkou tolerance podřadit pod dovolací důvod podle § 265b odst. 1 písm. h) tr. ř., obviněný ji však založil na odlišných skutkových zjištěních, než k jakým dospěl soud prvního stupně.

22. Zločinu vraždy podle § 140 odst. 1 tr. zákoníku se dopustí, kdo jiného úmyslně usmrtí. Pokus trestného činu spočívá podle § 21 odst. 1 tr. zákoníku v jednání, které bezprostředně směřuje k dokonání trestného činu a jehož se pachatel dopustil v úmyslu trestný čin spáchat, jestliže k dokonání trestného činu nedošlo. Podle § 21 odst. 3 tr. zákoníku trestní odpovědnost za pokus trestného činu zaniká, jestliže pachatel dobrovolně upustil od dalšího jednání směřujícího k dokonání trestného činu a a) odstranil nebezpečí, které vzniklo zájmu chráněnému trestním zákonem z podniknutého pokusu trestného činu, nebo b) učinil o pokusu trestného činu oznámení v době, kdy nebezpečí, které vzniklo zájmu chráněnému trestním zákonem z podniknutého pokusu trestného činu, mohlo být ještě odstraněno.

23. Není důvod zpochybňovat závěr, že poškozená byla v době, kdy obviněný své jednání ukončil a její dům opustil, v bezvědomí, přičemž se obviněný domníval, že již nežije. V takovém případě nelze upuštění od dalšího jednání hodnotit jako dobrovolné upuštění od pokusu, neboť obviněný ve své představě učinil vše, aby čin dokonal.

24. Závěr soudu prvního stupně, podle kterého se obviněný domníval, že poškozenou usmrtil, je zcela logický a v souladu s výpovědí poškozené, z níž bylo možno dovodit, že po určité době rdoušení upadla do bezvědomí. To nevyloučil ani znalec z oboru zdravotnictví, odvětví soudního lékařství. Je v souladu i se sice přesně nezjištěnou, avšak zřejmě relativně dlouhou celkovou dobou rdoušení. Soud prvního stupně se přitom logicky vypořádal i s faktem, že podle lékařské zprávy měla poškozená bezprostředně po činu uvést, že v bezvědomí nebyla. Jestliže dal v tomto směru přednost výpovědi poškozené před soudem s ohledem na to, že úkolem zdravotníků poskytujících první pomoc není primárně provést přesný a bezchybný záznam sdělených skutečností, a poškozená nejevila jakoukoli tendenci obviněnému svou výpovědí před soudem (a stejně tak v přípravném řízení) uškodit, nelze tomu nic vytknout. Z provedeného dokazování tak bez zásadních pochybností vyplynulo, že obviněný rdousil poškozenou, dokud neupadla do bezvědomí, načež se domníval, že je mrtvá, její dům opustil a zavolal na linku 112, aby svůj čin oznámil a označil jej jako vraždu.

25. V daném případě se tedy jednalo o pokus nejen ukončený (tj. pachatel učinil vše, co pokládal za potřebné k dokonání trestného činu), ale dokonce v představě obviněného šlo o již dokonáný trestný čin. O tom svědčí jednak celková doba trvání rdoušení, jak ji bylo možno odhadovat z výpovědi poškozené, jednak skutečnost, že obviněný ve svém jednání ustal a z domu poškozené odešel až v době, kdy upadla do bezvědomí, a tedy nejevila známky života. Ostatně ani v průběhu útoku neuvedl obviněný nic, co by svědčilo o tom, že čin nechce dokonat, tj. že nechce poškozenou skutečně usmrtit. Kromě toho je k dispozici obsah telefonátu obviněného na tísňovou linku 112, kde v rámci rozhovoru s operátorkou třináctkrát různými slovy zopakoval, že zabil člověka, sousedku P. S.

26. Závěr soudů, že nejde o dobrovolné upuštění od pokusu trestného činu, nemůže být zpochybněn ani faktem, že obviněný na dotaz operátorky, zda poškozená dýchá nebo nedýchá, uvedl, že „dýchá perfektně, ale je po smrti“, a „začala dýchat po mém odchodu“ (viz č. l. 265), a v dalším rozhovoru pak začal hovořit o démonech („ty zrůdy, ty démoni dejchaj furt, a já už toho mám plný kecky prostě tady s těma démonama se stýkat“). Tato sdělení soud prvního stupně logicky správně (a v souladu se závěry znalců) hodnotil nikoli jako projev duševní poruchy nebo zpochybnění předchozího sdělení, že poškozená je mrtvá, ale jako projev víry obviněného v demony. Lze souhlasit s vyjádřením státního zástupce Nejvyššího státního zastupitelství, že víra v jakoukoli formu posmrtného života nezbavuje pachatele trestní odpovědnosti za trestný čin vraždy; vražda je dokonána tím, že je usmrceno tělo člověka. Vyjádření o dýchajícím démonovi navíc obviněný nesdělil spontánně, ale byl na tuto myšlenku nepřímou naveden dotazy operátorky tísňové linky, zda poškozená dýchá. Je otázka, zda by o dýchání poškozené po smrti vůbec sám od sebe hovořil, nebyl-li by takto dotázán. I následně pak obviněný operátorovi linky 158, kam byl přes své protesty přepojen (v této souvislosti dokonce pohrozil, že zavraždí dalšího člověka) opakoval, že poškozenou zabil. Oproti tomu ani jednou nezmněl, že poškozená žije a měla by jí být poskytnuta první pomoc.

27. Rozhodná skutková zjištění soudů určující pro naplnění znaků trestného činu nejsou ve zjevném rozporu s obsahem provedených důkazů ani nejsou založena na procesně nepoužitelných důkazech ani ve vztahu k nim nedošlo k tomu, že by nebyly nedůvodně provedeny navržené podstatné důkazy. Právní posouzení zjištěného činu obviněného jako pokus zločinu vraždy podle § 21 odst. 1, § 140 odst. 1 tr. zákoníku není nesprávným právním posouzením skutku.

IV.

Závěrem k podanému dovolání

28. S ohledem na výše uvedené Nejvyšší soud zjevně neopodstatněné dovolání obviněného J. B. podle § 265i odst. 1 písm. e) tr. ř. odmítl. V souladu s ustanovením § 265r odst. 1 písm. a) tr. ř. o tom rozhodl v neveřejném zasedání.